

**Gemeente
Rotterdam**

Bezoekadres: Stadhuis Coolingsingel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: bbo@rotterdam.nl
Inlichtingen: E. Nemeth

Portefeuillehouder: Natasha Mohamed-Hoesein
Cluster: Cluster Maatschappelijke Ontwikkeling

Aan de Gemeenteraad

Ons kenmerk: M2404-846 - 24bo004893

Uw kenmerk: 23bb00788, 23bb000793,
23bb007157 en 23bb000931

Datum: B&W 21 mei 2024

Betreft: Voortgangsrapportage Beleidskader
basisvaardigheden 2023 en afdoening moties
23bb000788, 23bb000793 en toezeggingen
23bb007157, 23bb000931

Onderwerp:

Voortgangsrapportage Beleidskader Basisvaardigheden 2023 en afdoening van de moties 23bb000788, 23bb000793 en de toezeggingen 23bb007157, 23bb000931.

Op welke gronden deze brief? / Waarom nu voorgelegd?

De raad ontvangt elk jaar een voortgangsrapportage van de resultaten die in het jaar ervoor zijn behaald op het gebied van basisvaardigheden. Met bijgevoegde voortgangsrapportage informeren wij u over de resultaten van 2023.

Daarnaast stellen wij u voor om ondergenoemde moties en toezeggingen af te doen. De motivatie vindt u verderop in deze brief.

- Motie 23bb000788 Rotterdammers lezen de les
- Motie 23bb000793 Borg dat basisvaardig beleid ook digitaal inclusief is
- Toezegging 23bb007157 Afronding trajecten
- Toezegging 23bb000931 Voortgangsrapportage beleidskader basisvaardigheden

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/begroting/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Coalitieakkoord Eén Stad 2022-2026
- Beleidskader Basisvaardigheden 2023-2026 'Rotterdam vaardig verder'

Voortgang Beleidskader Basisvaardigheden 2023-2026

Realisatie doelstelling

De hoofddoelstelling voor deze bestuursperiode is het realiseren van 25.000 gestarte trajecten voor het verbeteren van basisvaardigheden. Het is cruciaal dat deze trajecten niet alleen kwantitatief maar ook kwalitatief voldoen aan de gestelde eisen. Wij streven ernaar dat minstens 80% van de deelnemers de trajecten positief beoordeelt.

Realisatie Kwantitatieve doelstelling

In 2023 zijn 9.105 trajecten voor basisvaardigheden succesvol opgestart. Daarmee is de doelstelling voor dit jaar ruimschoots behaald. Hierdoor zijn we goed op weg om de totaaldoelstelling van 25.000 trajecten te halen.

Realisatie kwalitatieve doelstelling

Ook de kwalitatieve doelstelling is behaald; meer dan 88% van de deelnemers geeft aan (zeer) tevreden te zijn over het gevolgde traject.

Overige resultaten

In de voortgangsrapportage treft u de uitgebreide beschrijving van de overige activiteiten en resultaten van 2023 aan. Hieronder staan deze resultaten opgesomd.

Sociale impactmeting

Uit het onderzoek naar het rendement van de trajecten blijkt dat de trajecten basisvaardigheden impact hebben. Dat:

- 63% van de deelnemers betere leesvaardigheden krijgt;
- 71% van de deelnemers een betere taalbeheersing krijgt;
- 45% tot 50% van de deelnemers een betere plek in de samenleving krijgt;
- 10% tot 30% van de deelnemers een betere arbeidsmarktpositie krijgt.

Partnerschap

De samenhang van beperkte basisvaardigheden met andere, dagelijkse problemen maakt dat het beleid zich richt op het samenwerken met netwerkpartners die zelf ook baat hebben bij het verbeteren van basisvaardigheden van Rotterdammers. Afgelopen jaar is het netwerk uitgebreid in Rotterdam en landelijk. Een voorbeeld van een landelijke samenwerking is de serie 'Duidelijke taal'. Deze serie is samen met omroep Human en Stichting Lezen en Schrijven ontwikkeld. De serie was eind vorig jaar te zien op NPO2. In de serie volgt Loes Luca een aantal ervaringsdeskundigen in hun dagelijks leven.

NPRZ

Taal maakt onderdeel uit van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ). 55% van het budget van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) wordt jaarlijks besteed aan trajecten basisvaardigheden op de Zuidoever en 45% op de Noordoever. In 2023 is in NPRZ-gebied 38,4% van de trajecten basisvaardigheden gestart en 43% is in dit gebied afgerond.

Training aanpak laaggeletterdheid

Deze training is beschikbaar voor medewerkers van de gemeente Rotterdam. In 2023 hebben 89 medewerkers de training gevolgd.

Taaltrajecten Oekraïners

Gezien de toestroom van Oekraïners naar Nederland en de taalbarrière die vaak een obstakel vormt voor werk, heeft de gemeente Rotterdam taaltrajecten ingekocht voor deze groep. Vanaf 1 januari 2024 zijn er 450 Oekraïners gestart met deze trajecten.

Duidelijke taal

Het team Duidelijke Taal helpt medewerkers van de gemeente Rotterdam op allerlei manieren om in duidelijke taal te communiceren met Rotterdammers. Meer dan 3000 werknemers van de gemeente hebben zich hierbij aangesloten.

Inzet ervaringsdeskundigen

Ervaringsdeskundigen of taalambassadeurs zijn mensen die voorheen moeite hadden met lezen en schrijven. Door weer te gaan leren beheersen zij de Nederlandse taal nu goed. In 2023 hebben zij meer dan 150 activiteiten uitgevoerd.

Deze activiteiten zijn bijvoorbeeld het testen van brieven (van de gemeente en andere organisaties) op begrijpelijkheid, het delen van hun verhaal om bewustwording te creëren, het adviseren over de aanpak basisvaardigheden.

EU-arbeidsmigranten

Het cursusaanbod voor basisvaardigheden is populair onder EU-arbeidsmigranten, die een hoge motivatie laten zien. Het combineren van werk en studie blijkt echter vaak een uitdaging.

Welzijn

Welzijnsorganisaties bieden laagdrempelig taalaanbod aan Rotterdammers. Daarnaast organiseren zij taalnetwerkbijeenkomsten in de gebieden, waar relevante lokale netwerkpartners vertegenwoordigd zijn.

Inburgering

Voor mensen die hun inburgeringsexamen hebben gehaald bieden de trajecten basisvaardigheden een vervolgmogelijkheid.

Ouderen

De trajecten basisvaardigheden zijn er voor Rotterdammers vanaf 18 jaar. Deze leeftijdsgrens is wettelijk bepaald. Er is verder geen leeftijdsbeperking en ouderen kunnen deelnemen aan alle beschikbare trajecten die de gemeente aanbiedt. Uit het onderzoek van Mediad (zie punt 3.2) blijkt dat de gemiddelde leeftijd van de cursisten 40,3 jaar is. De jongste deelnemer is 18 jaar en de oudste is 76 jaar.

Digitale inclusie

Het Beleidskader Basisvaardigheden 2023-2026 richt zich niet alleen op taalverbetering, maar ook op het verbeteren van basisvaardigheden: taal, rekenen en digitale vaardigheden. Digitale vaardigheden zijn onderdeel van alle trajecten. Voor deelnemers voor wie digitale vaardigheden zelfs voor het volgen van een traject in de weg staan, zijn er voortrajecten digitale vaardigheden beschikbaar.

Taal en Geld

Een gebrek aan basisvaardigheden kan leiden tot armoede en armoede kan leiden tot een gebrek aan basisvaardigheden. Het thema Taal en Geld is nieuw ten opzichte van het vorige beleidskader. Afgelopen collegeperiode waren geldzaken ook besproken tijdens de trajecten, maar er waren geen zelfstandige trajecten gericht op financiën en administratie. De trajecten Taal en Geld staan in het teken van wonen, klimaat en energie. Hiermee sluiten we aan bij de beleidsterreinen Armoede en Schulden. Sinds 2023 is de Energiebank betrokken bij de trajecten basisvaardigheden. In 2024 wordt in samenwerking met het beleidsterrein Armoede en Schulden onderzocht hoe basisvaardigheden ingezet kunnen worden om schulden te voorkomen of op te lossen.

Taal en Gezondheid

Goede taalvaardigheid is belangrijk voor de gezondheid van mensen. Het thema Taal en gezondheid richt zich op het bevorderen van kennis en vaardigheden van mensen met beperkte basisvaardigheden. Daarnaast richt het thema zich op het bevorderen van kennis over laaggeletterdheid bij zorgverleners, zorgorganisaties en zorgopleidingen. Naast de trajecten hebben wij in 2023 ook trainingen en een toolkit aangeboden aan netwerkpartners en professionals in de zorg.

Taal en Ontwikkeling

Ouders en opvoeders werken aan hun eigen basisvaardigheden en leren ook wat hun rol is bij de taalontwikkeling van hun kinderen en hoe ze die beter kunnen stimuleren. Naast de trajecten zijn afgelopen jaar professionals getraind. Ook is de samenwerking met Bibliotheek Rotterdam geïntensiveerd in een landelijke pilot: de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid. Deze aanpak richt zich op het doorbreken van de cyclus van laaggeletterdheid.

Taal en Werk

Meer dan de helft van de mensen die moeite hebben met lezen en schrijven werkt. Veel deelnemers aan de non-formele en de formele trajecten basisvaardigheden in 2023 werken ook. Naast werkenden nemen ook werkzoekenden met een uitkering deel aan deze trajecten. In 2023 is de samenwerking met Werk en Inkomen (W&I) geïntensiveerd. Er zijn aparte taaltrajecten ingekocht voor werkzoekenden die moeten voldoen aan de wet Taaleis. In 2023 is de samenwerking met de Stichting Lezen en Schrijven op dit thema versterkt. In samenwerking met hen en diverse bedrijven ontwikkelen wij een product, dat werkgevers kan helpen bij het aanpakken van beperkte basisvaardigheden.

Communicatie en onderzoek

Communicatie

Voor het bevorderen van bewustwording en het activeren van potentiële netwerkpartners is een uitgebreid scala aan communicatiemiddelen ingezet. Voorbeelden zijn een netwerkbijeenkomst tijdens de Week van Lezen en Schrijven, de serie 'Duidelijke taal' en een landelijke impactbijeenkomst eind vorig jaar. En het verder ontwikkelen van de website Beterintaal.nu als onderdeel van de gemeentelijke website.

In 2023 is een monitoringsysteem ingericht voor de WEB-trajecten (Wet Educatie en Beroepsonderwijs) op basis van de landelijke opdracht voor een monitor. In 2024 vindt de eerste gegevenslevering plaats.

Financiën en landelijke ontwikkelingen

Financiën

Op basis van de WEB is Rotterdam contactgemeente voor de arbeidsmarktregio Rijnmond. De gemeente Rotterdam ontvangt ook de rijksmiddelen voor het realiseren van een dekkend educatieaanbod voor de regio. Deze middelen zijn ingezet in 4 aanbestedingen voor het uitvoeren van de trajecten basisvaardigheden. De uitvoering van de opdrachten is begin vorig jaar opgestart.

Voor de inzet van de rijksmiddelen geldt een 25% marge. Als sprake is van een onderbesteding binnen 25%, kunnen deze middelen in het volgende kalenderjaar worden ingezet. De realisatie wordt berekend voor de hele regio. Van de onderbesteding in 2023 van € 2.632.090 wordt € 2.456.447 ingezet in 2024.

Naast deze middelen zet het college in de huidige collegeperiode ook gemeentelijke middelen in voor de intensivering van de aanpak basisvaardigheden. Voor de inzet van deze middelen is een subsidieregeling beschikbaar voor lokale initiatieven in Rotterdam. De onderbesteding van de Rotterdamse middelen van slechts 1% (€ 60.477) is veroorzaakt door minder inzet op onder andere communicatie- en promotiekosten.

Landelijke ontwikkelingen

Het landelijke programma Tel mee met Taal loopt eind 2024 af. Vanaf eind 2023 doet het ministerie van OCW met diverse belanghebbenden een landelijke verkenning over de toekomst van de WEB en het landelijke beleid. Rotterdam is vertegenwoordigd in deze verkenning. Het doel van OCW is om voor het zomerreces de Tweede Kamer via een brief te informeren over de resultaten en de toekomstplannen.

Er is besloten om tot 2028 door te gaan met de regionale indeling en samenwerking.

Afdoeningsvoorstellen overige openstaande stukken

Motie 23bb000788 Rotterdammers lezen de les

Met de motie 'Rotterdammers lezen de les' is het college verzocht te garanderen dat het aantal gestarte taal cursussen binnen het nieuwe beleidskader minimaal op peil blijft ten opzichte van het aantal taal cursussen binnen het beleidskader De Taalspiraal 2019-2022. De huidige trajecten basisvaardigheden zijn veelomvattender dan alleen taaltrajecten. Naast taal zijn rekenen en digitale vaardigheden ook onderdeel van de trajecten. Dit maakt de vergelijking met de realisatie van de vorige collegeperiode niet geheel zuiver. Taal blijft echter de basis van alle trajecten basisvaardigheden. Binnen de non-formele trajecten kunnen mensen een voortraject digitale vaardigheden volgen, als dit nodig is voor het volgen van een cursus. In 2023 zijn 680 digitale voortrajecten aangeboden binnen de non-formele educatie. Dit is 15% van het totaal aantal trajecten. Op basis van deze gegevens concluderen wij dat er geen risico bestaat dat taal in onderdrukking komt door het opnemen van reken- en digitale vaardigheden in de trajecten. Aan het einde van de huidige collegeperiode informeren wij de raad over de totale realisatie.

Met deze informatie stellen we u voor de motie 'Rotterdammers lezen de les' (23bb000788) als afgedaan te beschouwen.

Motie 23bb000793 Borg dat basisvaardig beleid ook digitaal inclusief is

De motie verzoekt het college in de voortgangsrapportage te concretiseren hoe beleid rondom basisvaardigheden digitaal inclusief is gemaakt. De motie benoemt dat het beheersen van basisvaardigheden een belangrijke voorwaarde is voor Rotterdammers om mee te kunnen doen in de samenleving. Om die reden richten we ons in het nieuwe beleidskader niet alleen op taal maar ook op rekenen en digitale vaardigheden. In de thema's Ontwikkeling, Gezondheid, Werk en Geld is er naast taal veel aandacht voor digitale vaardigheden. Verder zijn er in de stad ook gesubsidieerde cursussen en diplomagerichte trajecten waarin het verbeteren van digitale vaardigheden centraal staat.

Verder is er in de stad een breed scala aan activiteiten gericht op het verbeteren van digitale vaardigheden. Dit aanbod wordt georganiseerd in bibliotheken en Huizen van de Wijk.

Voorbeelden zijn de klik-en-tik-cursussen en digicafes.

Het beleidskader Basisvaardigheden raakt aan andere beleidsvelden zoals het Programmaplan Digitale Inclusie. In de uitvoering van dit Programmaplan wordt waar mogelijk samengewerkt om het bereik onder Rotterdammers en de impact te vergroten.

Met deze informatie stellen we u voor de motie 'Borg dat basisvaardig beleid ook digitaal inclusief is' (23bb000793) als afgedaan te beschouwen.

Toezegging 23bb007157 Afronding taaltrajecten

Naar aanleiding van de toezegging om de raad ook over het aantal afgeronde trajecten te informeren is in de voortgangsrapportage ook de realisatie van het aantal afgeronde trajecten basisvaardigheden opgenomen. In 2023 zijn 3.716 trajecten basisvaardigheden afgerond. Bij dit resultaat horen de volgende kanttekeningen:

Een vergelijking met de realisatie van het aantal afgeronde taaltrajecten in de vorige collegeperiode is niet zuiver, omdat de huidige trajecten breder van opzet zijn.

Met deze informatie stellen we u voor de toezegging 'Afronding taaltrajecten' (23bb007157) als afgedaan te beschouwen.

Toezegging 23bb000931 Voortgangsrapportage beleidskader basisvaardigheden

Toegezegd is dat er gerapporteerd zal worden over de inzet op ouderen, waarbij wordt ingegaan op de samenhang en integraliteit met andere modules.

Alle basisvaardigheidstrajecten die worden aangeboden door de gemeente Rotterdam zijn toegankelijk voor alle volwassen Rotterdammers.

Er is geen leeftijdsbeperking en ouderen kunnen deelnemen aan alle beschikbare trajecten die de gemeente aanbiedt. Uit het onderzoek van Mediad blijkt dat de gemiddelde leeftijd van de cursisten 40,3 jaar is. De jongste deelnemer is 18 jaar en de oudste is 76 jaar. De meeste deelnemers zijn tussen 25-44 jaar. 9,9% van de deelnemers is 55 jaar of ouder.

Met deze informatie stellen we u voor de toezegging 'Voortgangsrapportage beleidskader basisvaardigheden' (23bb000931) als afgedaan te beschouwen.

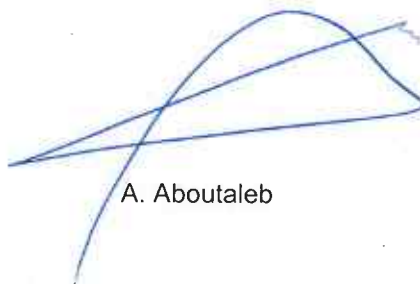
Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

J.H. Meijer, L.s.

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlage(n):

- Voortgangsrapportage 2023 Beleidskader Basisvaardigheden 2023-2026
- Impact taaltrajecten voor inwoners van Rijnmond op verschillende levensdomeinen van 2023 – 2024 (Resultaten monitor educatietrajecten regio Rijnmond als onderdeel van de Nederlandse Monitor Volwasseneneducatie door Prof. Dr. Maurice de Greef, 2024)
- Tevredenheidsmeting Mediad (2024)